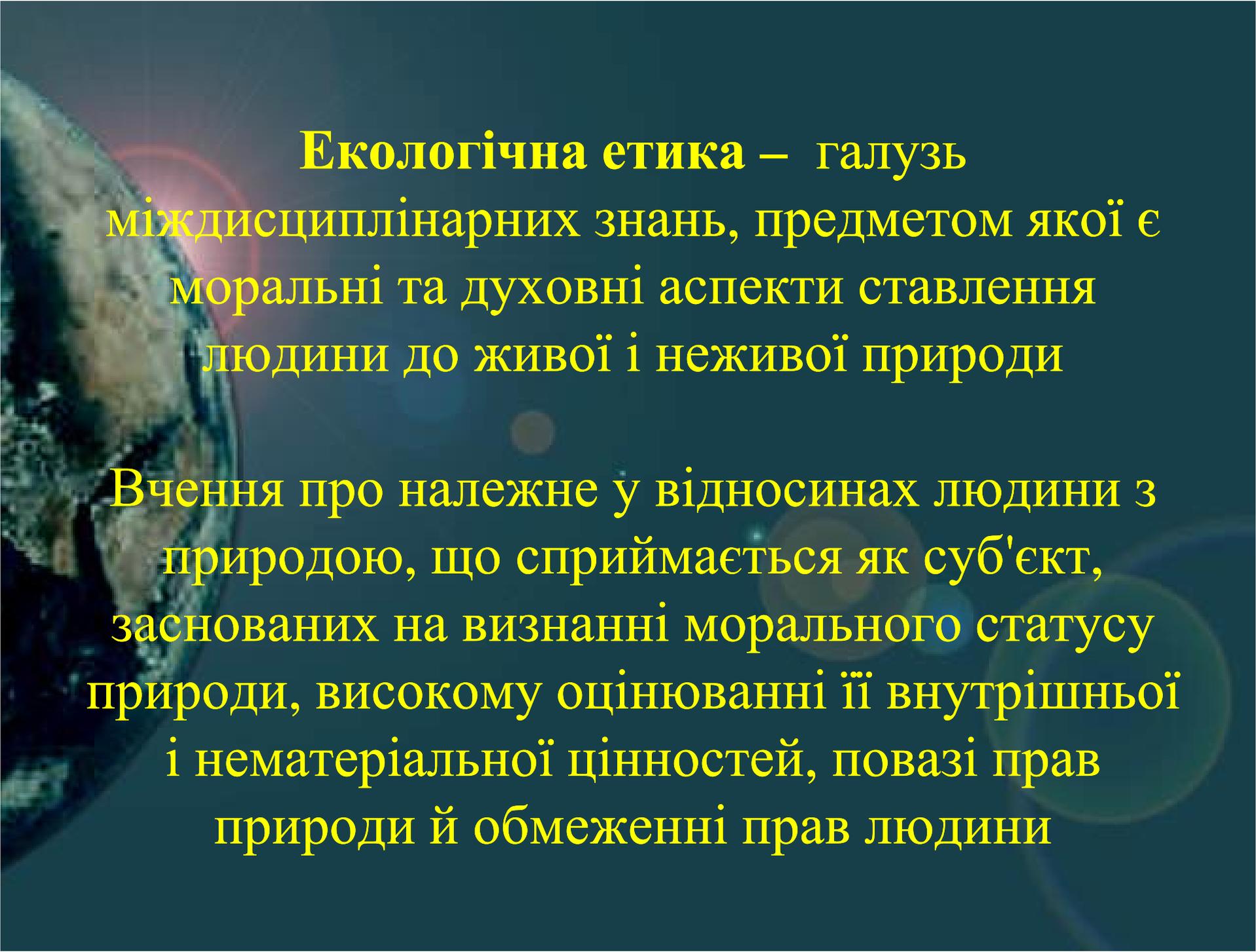

Курс “Основи сталого розвитку”

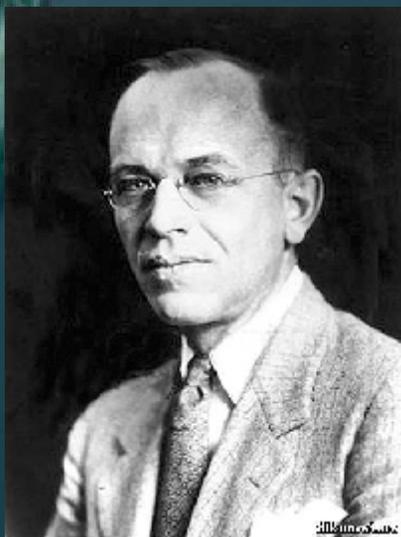
Тема 11
Екологічна етика. Роль
громадськості у впровадженні
принципів сталого розвитку

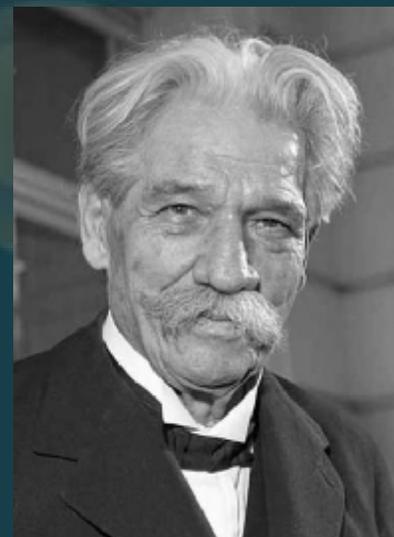
**Екологічна етика – галузь
міждисциплінарних знань, предметом якої є
моральні та духовні аспекти ставлення
людини до живої і неживої природи**

**Вчення про належне у відносинах людини з
природою, що сприймається як суб'єкт,
заснованих на визнанні морального статусу
природи, високому оцінюванні її внутрішньої
і нематеріальної цінностей, повазі прав
природи й обмеженні прав людини**

Засновниками екологічної етики можна назвати американського еколога і природоохоронника Олдо Леопольда (1887–1948) і німецького лікаря і філософа Альберта Швейцера (1875–1965)

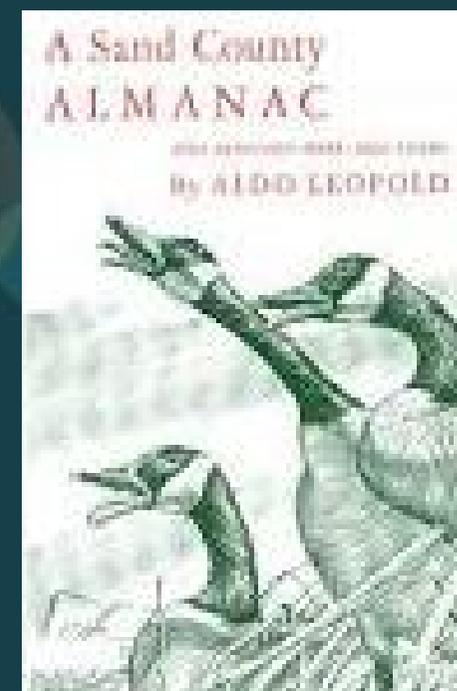

Леопольд Олдо

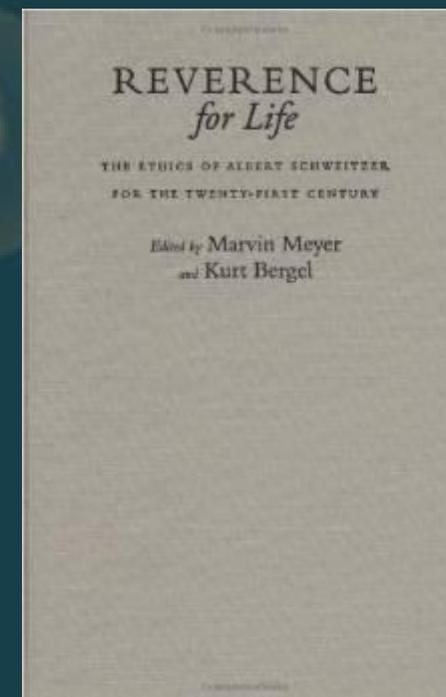
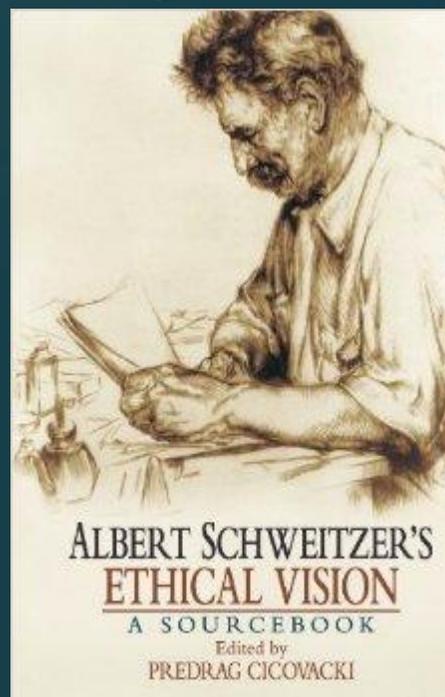
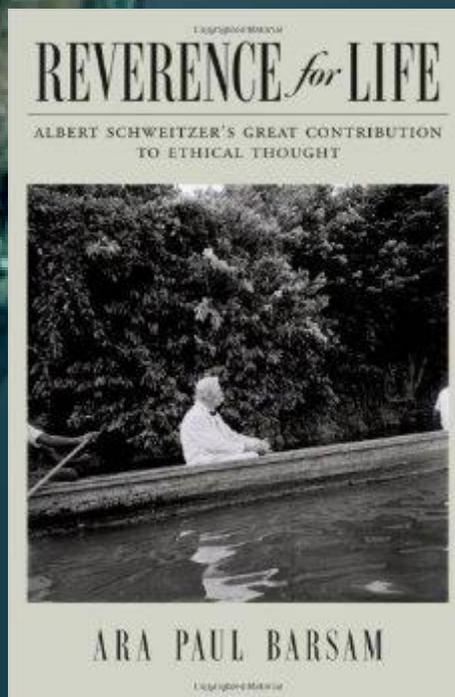

Альбер Швейцер

**Класична праця О. Леопольда
«Календар піщаного
графства» була видана у 1949
році, після смерті його автора.
У 1953 році вийшли інші його
книги під заголовком
«Кругова ріка». У цих роботах
О. Леопольд розвив свої
погляди з екології,
екологічної етики (етики
землі) і природоохоронної
естетики**

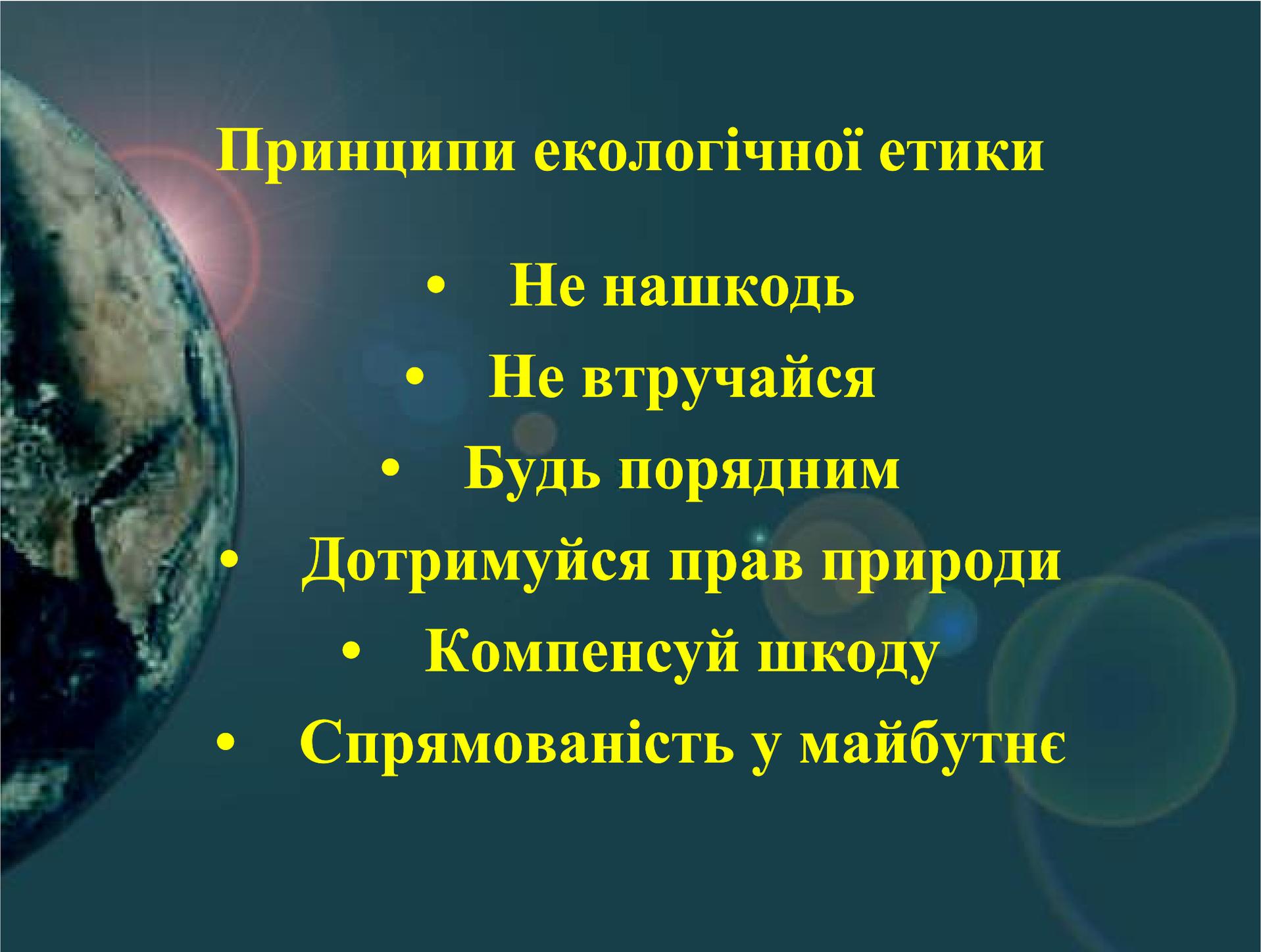

Етика благоговіння перед життям (універсальна етика) розроблена Альбертом Швейцером у класичних працях «Культура й етика» (написана на початку 20-х років і видана в 1923 році), а також у «Вченні про благословення перед життям»

Завдання екологічної етики

- 1) Доповнення наукової, правової, економічної та інших видів оцінки впливу на довкілля їх етичною оцінкою
- 2) Створення метамови для забезпечення взаєморозуміння між фахівцями різних галузей знань
- 3) Забезпечення аргументації на користь забезпечення збереження об'єктів довкілля
- 4) Пробудження совісті людини, покладання відповідальності за збереження природи на планеті на кожну окрему особу
- 5) Забезпечення базових посилок, виходячи з яких можна здійснювати аналіз поточної ситуації та розробляти відповідні рекомендації щодо її покращення

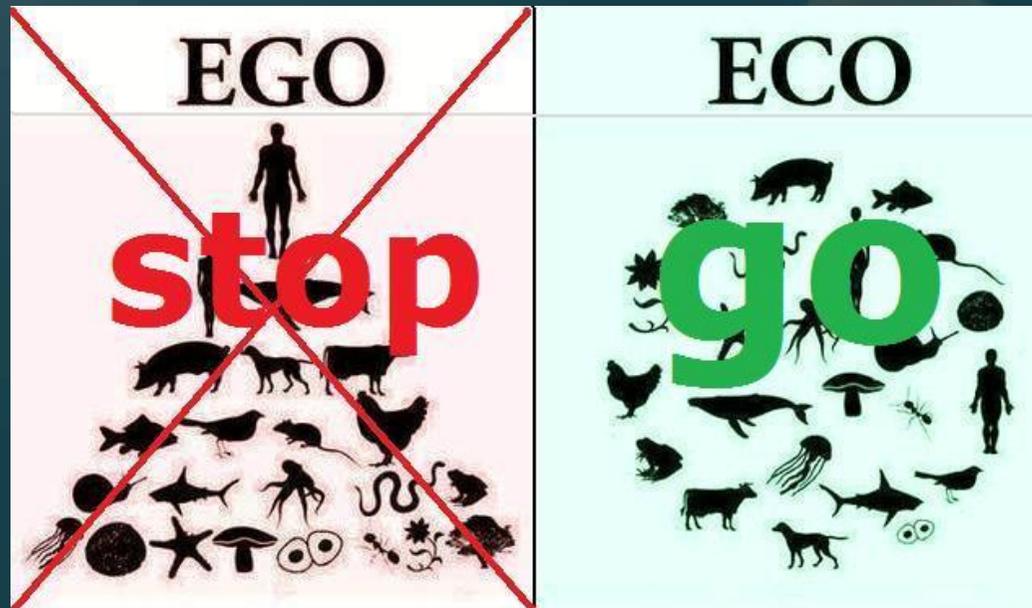
Принципи екологічної етики

- Не нашкодь
- Не втручайся
- Будь порядним
- Дотримуйся прав природи
 - Компенсуй шкоду
- Спрямованість у майбутнє

Основні концепції та напрямки екологічної етики

- Екоцентриські моделі
- Біоцентричні моделі
- Екобіоцентричні моделі
- Етика дикої природи

**Екоцентризм – світоглядна концепція,
згідно з якою всі види дикої природи та
екосистеми є морально значимими й
вимагають більшої моральної турботи,
ніж окремі особини**

Джеймс Лавлок

(1913)

**“Земля веде себе як надорганізм,
який складається з усієї сукупності
живих об’єктів та їх матеріальної
оболонки”**

“Саморегуляція клімату й хімізму планети – це процес, який склався внаслідок спільної, для загального блага, еволюцію скельних порід, повітря і океану, а також живих організмів”

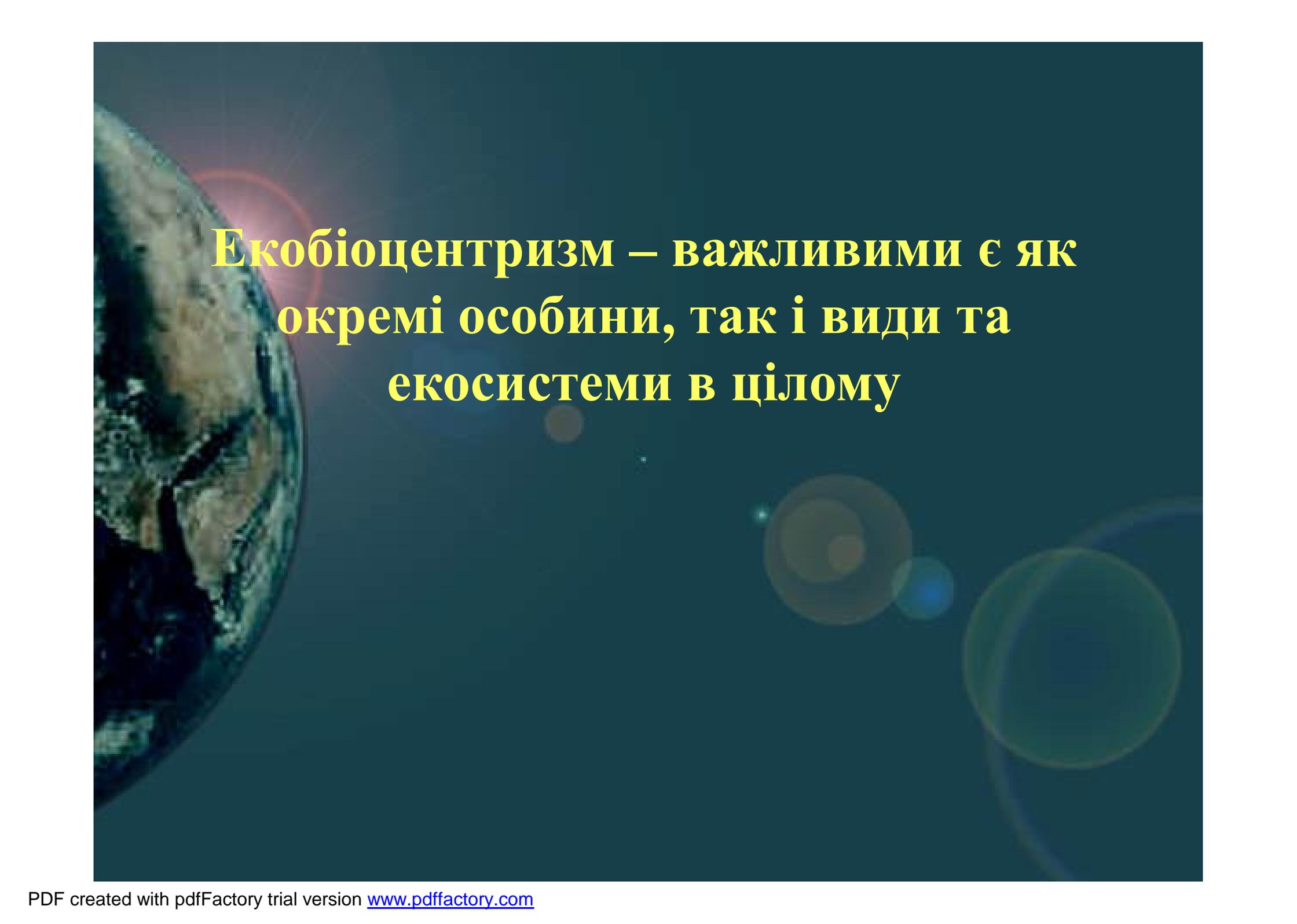
Холістична теорія Геї Дж. Лавлока

Теорія Геї не виходить прямо на екоцентризм, як етичну парадигму, але з неї слідують наслідки, які приводять до біосферної етики, яка за своєю суттю є екоцентричною:

«Якщо ми розуміємо світ, як суперорганізм, частина якого – ми самі (не господарі, не квартиранти і навіть не пасажери) у нас є шанс, наш вид Homo sapiens зможе прожити весь свій “гарантійний строк”. Це залежить від вас і від мене»

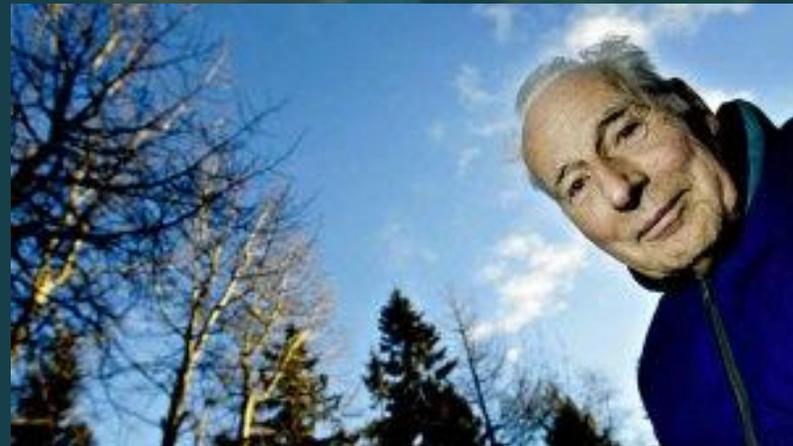
Біоцентризм (біоцентричний індивідуалізм) – світоглядна концепція, згідно з якою окремі особини живих істот, насамперед птахів і ссавців, є морально значимими і вимагають турботи. В якості суб'єкта моралі, морального партнера розглядаються окремі ссавці і птахи

Екобіоцентризм – важливими є як окремі особини, так і види та екосистеми в цілому

Глибинна екологія

Термін «глибинна екологія» ввів в обіг норвезький екофілософ і активіст Арне Нейс, який зробив в 1973 році заяву про принципову різницю між екологами-реформаторами, яких він назвав «поверхневими» або «дрібними» і «глибинним» екологічним рухом

Основні положення глибинної екології:

- Визнання самотійної цінності всіх форм життя, незалежно від їх корисності для людини
- Усвідомлення багатства та різноманітності форм життя, які мають власну цінність і сприяють розквіту людства
- Людина не має права зменшувати багатство і різноманітність форм життя (крім випадків задоволення її насущних потреб)
- Розквіт людства та його культури може відбуватися в умовах скорочення його чисельності
- Сучасне втручання людини в інші форми життя носить надлишковий характер, і ситуація швидко погіршується, що викликає необхідність зміни технологій, економіки та ідеологічних структур взаємини людини з іншими формами життя
- Основна ідеологічна зміна — визнання якості життя людини найважливішим показником

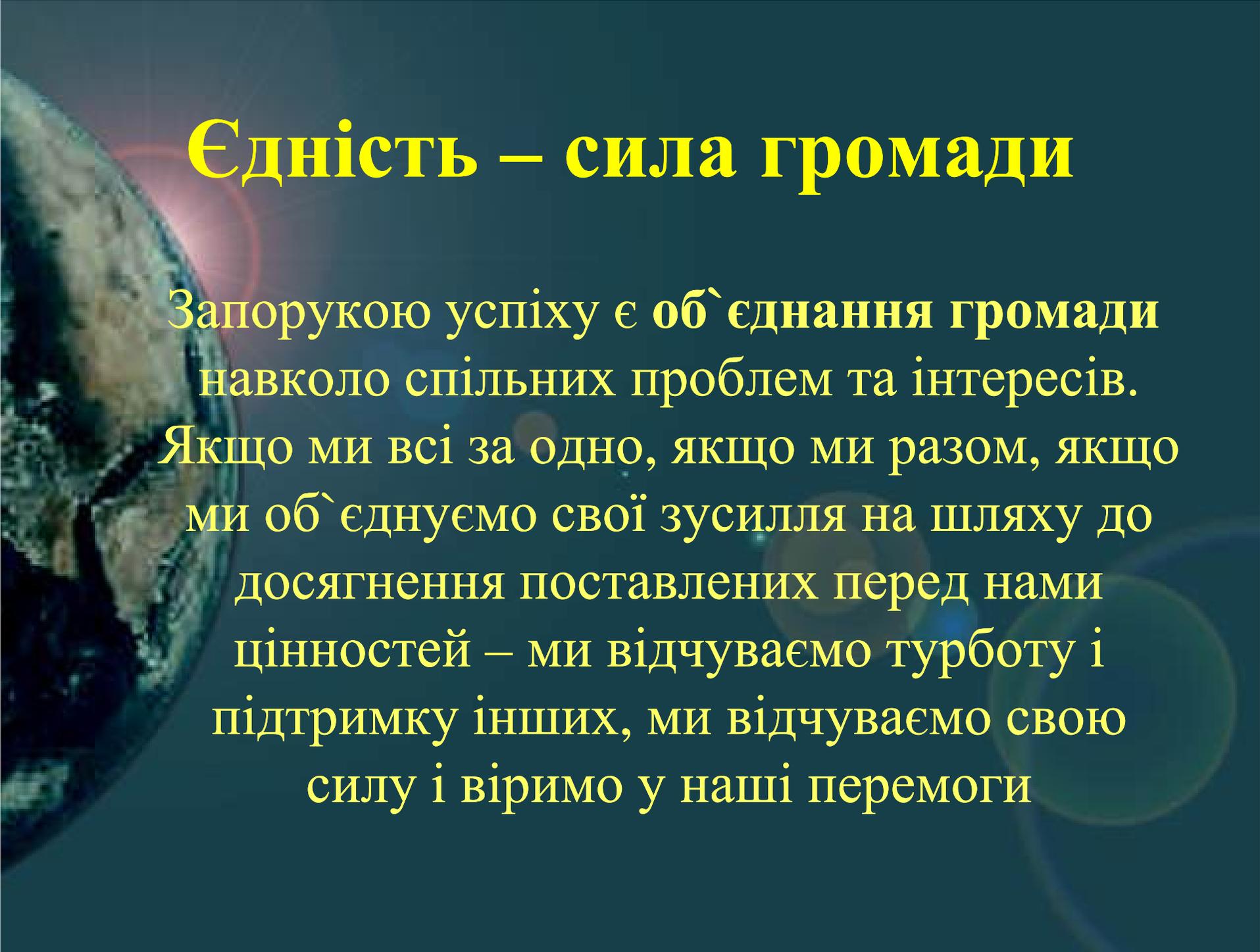

**Хартія Землі – це декларація
фундаментальних етичних
принципів для побудови
справедливого, сталого і мирного
глобального суспільства в 21
сторіччя**

www.earthcharter.org

Роль громадськості у вирішенні екологічних проблем

- Бажання змінити своє життя і готовність до відповідальності – основний принцип дій
- Розвиток починається зсередини. Доки людина не матиме бажання змінити себе саму, своє життя, ніхто інший не зможе за неї це зробити, їй допомогти

Єдність – сила громади

Запорукою успіху є об'єднання громади навколо спільних проблем та інтересів. Якщо ми всі за одно, якщо ми разом, якщо ми об'єднуємо свої зусилля на шляху до досягнення поставлених перед нами цінностей – ми відчуваємо турботу і підтримку інших, ми відчуваємо свою силу і віримо у наші перемоги

Участь – умова розвитку

Без участі кожного члена громади марно сподіватися на належний розвиток громади. Участь відкриває можливість самореалізації, обговорення різних проблем та варіантів рішень, пошуку оптимальних шляхів розвитку, залучення людей до вирішення питань, що впливають на їх життя

Принципи роботи громади

- Обізнаність
 - Готовність до навчання
- Спільне вирішення конфліктів
- Позитивне мислення, гнучкість
 - Відкритість до взаємодії
 - Партнерство

Як працювати?

- Інформація
- Консультація (визначити проблеми, запропонувати альтернативні шляхи вирішення та прислухатися до зворотної реакції)
- Спільне прийняття рішень (заохочувати інших ділитися додатковими ідеями та альтернативними варіантами та спільно приймати рішення щодо наступних дій)
- Спільні дії (групи з різними інтересами не лише спільно вирішують, що для них краще, але й налагоджують партнерські стосунки для спільних дій)
- Підтримка незалежних дій громадськості (допомога іншим зробити, що вони хочуть, можливо, за допомогою грантів, порад та підтримки)

Питання для самоконтролю

- Що таке екологічна етика?
- Які основні напрямки екологічної етики ви знаєте? Коротко охарактеризуйте кожен із них?
- Що таке глибинна екологія?
- Що таке Хартія Землі?